ASTUDIAETH ACHOS

Tafarn yr Heliwr, Nefyn, Gwynedd

Canolfan Gymdeithasol: Bydd man digwyddiadau newydd sbon yn darparu ardal yn yr ardd i ddwyn grwpiau a theuluoedd ynghyd

Mae Tafarn yr Heliwr yn Nefyn, Gwynedd, yn llawer iawn mwy na thafarn yn unig. Mae'n ganolfan ar gyfer tref fechan wledig sy'n cefnogi ac yn darparu cyfleoedd datblygu i drigolion yr ardal – o'u helpu i hybu eu hiechyd a'u lles, i drechu unigrwydd a dysgu sgiliau newydd.

Mae gan y Sportsman gynt, (Yr Heliwr erbyn hyn) hanes maith fel tafarn a gwesty sy'n dyddio'n ôl i ganol y 19eg ganrif

Roedd y dafarn yn rhan annatod o fywyd cymunedol yn ardal gadwraeth Nefyn am genedlaethau lawer nes iddi gau ei drysau yn 2009 yn anffodus, ynghyd â nifer o siopau a busnesau lleol eraill yn y dref.

Yn 2018, fe benderfynodd y trigolion bod taer angen ail-agor y dafarn. Llwyddodd y gymuned i brynu'r adeilad ym mis Tachwedd 2018.

Bu i'r dafarn ail-agor ei drysau i'r cyhoedd o'r diwedd ym mis Gorffennaf 2021 yn dilyn prosiect adnewyddu. Agorwyd pedair ystafell wely en suite i westeion yn ystod Pasg 2023, wedi gwaith adfer sylweddol a ariannwyd gan Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop.

pub is the hub

Gardd gymunedol

Fel rhan o'u hymgyrch i gefnogi trigolion yr ardal, aeth y dafarn ati i ddatblygu llain o dir gerllaw i greu gardd gymunedol. Sefydlwyd Gardd Gymunedol Yr Heliwr gan wirfoddolwyr, o dan arweiniad y dafarn, a bu iddyn nhw roi oddeutu 1,000 awr o'u hamser i gyflawni gwaith dylunio a datblygu cychwynnol ar y prosiect.

Mae nifer o drigolion Nefyn yn byw mewn tai teras bach traddodiadol gyda naill ai ychydig o ardd neu dim gardd o gwbl. Felly, mae'r ardd gymunedol yn fodd i bobl fanteisio ar ofod i dyfu eu cynnyrch eu hunain. Mae hynny yn ei dro yn arbed pres iddyn nhw ac yn gyfle iddyn nhw ganolbwyntio ar brosiect sydd o fantais i hybu eu hiechyd a'u lles. Y gobaith yn y pen draw ydy tyfu ffrwythau a llysiau organig yn yr ardd ar gyfer cegin y dafarn.

Bu'r ardd gymunedol yn boblogaidd dros ben ac erbyn hyn mae tîm o oddeutu deg o wirfoddolwyr yn gweithio i gynnal a chadw'r ardd. Sefydlwyd pwyllgor i reoli'r prosiect ac maen nhw'n cwrdd yn rheolaidd yn y dafarn. Caiff cynnyrch a phlanhigion eu gwerthu ar sail 'talwch beth y gallwch' i drigolion y gymuned, gan helpu sicrhau bod yr ardd yn gynaliadwy yn ariannol.

Mae'r dafarn yn darparu'r holl gyfarpar, a'r defnydd o'r sied a thwnnel polythen yn rhad ac am ddim. Gallai teuluoedd ddefnyddio'r cyfarpar i blant ac mae 'gwesty pryfed' i blant hefyd sy'n llawer iawn o hwyl.

“Mae’r ystafell ddosbarth arbennig hon yn yr awyr agored yn annog trigolion yr ardal i dreulio mwy o amser gyda’i gilydd a gwirfoddoli yn yr ardd, gan fanteisio ar weithgaredd iach fyddai’n darparu bwyd fforddiadwy, maethlon.”

Cadeirydd Yr Heliwr, Rhodri Evans

“Mae’r ardd gymunedol fywiog hon a’r ardal ddigwyddiadau eisoes yn creu effaith gadarnhaol drwy ddwyn pobl ynghyd, a chynnig cyfleoedd i wneud ffrindiau a meithrin cysylltiadau newydd er mwyn trechu unigrwydd ac arwahanrwydd. Bydd yr ardal ddigwyddiadau’n cynnig mantais gymdeithasol gwerth chweil i drigolion yr ardal a’r fro.”

Cynghorydd Tafarn Yw’r Galon Cymru, Malcolm Harrison

Cyfleoedd cymdeithasol a gwirfoddol

Mae’r ardd yn cynnig llu o gyfleoedd cymdeithasol i wirfoddolwyr. Mae’r ‘garddwest’ blynyddol yn ddigwyddiad ar y cyd ag eglwys Dewi Sant a’r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, sy’n denu dwsinau o bobl.

Roedd y gymdeithas buddiant cymunedol yn awyddus i ddwyn pobl ynghyd a chynnig gofod addas i bob tywydd ar gyfer y gwirfoddolwyr, grwpiau a theuluoedd. Gan hynny fe wnaethon nhw gysylltu gyda Tafarn Yw’r Galon am gymorth i godi gasebo i’w ddefnyddio fel ystafell ddosbarth yn yr awyr agored a man cynnal digwyddiadau.

Bu i’r cyllid hefyd dalu am waith tirlunio’r ardd a chreu gwelyau uchel sy’n addas ar gyfer gwirfoddolwyr sydd â phroblemau symudedd.

Gan fwrw iddi i greu man eistedd ffurfiol newydd yn y gasebo, gyda meinciau a chadeiriau, nod pwyllgor yr ardd ydy cynnal rhagor o weithgareddau megis gwasgu afalau, hyfforddiant i wirfoddolwyr a boreau coffi a chacen.

Bydd yr adeilad newydd yn sicrhau bod lle i gynnal rhagor o ddigwyddiadau a chyfarfodydd yn yr ardd, gan gynnig cyfle i grwpiau gymdeithasu mewn ardal dawel. Gallai hyn yn ei dro fynd i’r afael ag unigrwydd gwledig a rhoi hwb i les y trigolion.

Mae hefyd cynlluniau ar waith i greu pwll er mwyn denu madfallod dŵr, llyffaint a brogaod yn ôl i’r safle. Y gobaith hefyd ydy y bydd ychwanegu blodau gwyllt a glaswelltau gwlypdir yn ategu’r cynefin hwn ac yn cynnig lloches i nadroedd defaid ac ymlusgiaid eraill.